

II. stupeň - Ježíšova podobenství s mravním poselstvím The Parables of Jesus

titul	Evangelium odkaz
Vinná réva (The True Vine)	Jan 15, 1–5, 7–11; 1 Jan 4, 11–16
Rozsěvač (The Sower)	Mt 13, 3–8 / Mk 4, 3–8/ Lk 5,8; 8, 4–8
Deset družiček na svatbě (The Ten Bridesmaids)	Mt 25, 1–12; Lk 12, 35–38; Zj 19,9
Dobrý Samaritán (The Good Samaritan)	Lk 10, 25–36; 30–37
Neodbytný přítel (The Insistent Friend)	Lk 11, 5–8
Nalezená ovce (The Found Sheep)	Lk 15, 4–6
Nalezená mince (The Found Coin)	Lk 15, 8–9
Farizeus a celník (The Pharisee and the Publican)	Lk 18, 9–14a; Žalm 51

Poznámky od Sofie Cavalletti (RPC II)

Milosrdný Samaritán:

Starodávná interpretace podobenství o dobrém Samaritánovi (Lk 10,30nn) vidí samého Krista v postavě dobrého Samaritána, jenž dává příklad lásky bližním, a dokonce nepřátelům.

Děti snadno rozpoznají souvislost mezi podobenstvími a morálními zásadami. 9letým Cristině a Anně z Říma připomíná podobenství o dobrém Samaritánovi tyto morální zásady: „Modli se za ty, kteří tě pronásledují,“ „Jak byste chtěli, aby lidé jednali s vámi, tak vy jednejte s nimi“ a „Miluj své nepřátele.“ Starší děti vidí v podobenství o dobrém Samaritánovi „Boží lásku ke všem lidem“ a vnímají propojení s morálními normami: „Pravím ti, odpusťte ne sedmkrát, ale až sedmdesát sedmkrát“ a „Milujte se navzájem, jako já jsem miloval vás“.

Podobenství o modlitbě: farizeus a celník, neodbytný přítel:

kterému modlitebnímu postoji dává Bůh přednost: farizea, nebo celníka (Luk 18,9nn)? Co Bůh říká na neodbytnost v modlitbě (v podobenství o neodbytném příteli, Luk 11,5nn)?

Když si například vezmeme podobenství o farizeovi a celníkovi, musíme se nejprve ptát, proč je jeho modlitba tak odporná a úplně mimo, zatímco celníkova vhodná a přijatelná. První musíme vykonat objektivní soud, že je špatné se vychloubat, mít o sobě příliš vysoké mínění nebo nepohlížet na druhé svrchu, než dosáhneme té úrovně, abychom si mohli o sobě říct slovy proroka Nátana Davidovi: „Ten muž jsi ty!“ Teprve později jsme schopni posunout podobenství do osobní roviny a upřímně se sebe zeptat, zda jsme se někdy také nemodlili nebo nepřemýšleli jako tento farizeus.

Souvislost mezi jednotlivými podobenstvími (viz 9. kapitola) je také velmi bohatá. 7letá Loredana z Říma namalovala podobenství o farizeovi a celníkovi, a vysvětlila, že celník obdržel vzácnou perlu a je plný světla, kdežto farizeus je ve tmě, protože si o sobě myslel, že je nejlepší.“

„Farizeus se domníval, že je víno, ale zatím byl jen kapka vody.“

Rozséváč

Když např. uvažujeme o podobenství o rozséváči (Mat 13,1nn), kde semeno vyprodukuje stonásobný, šedesátinásobný nebo třicetinásobný užitek podle toho, kde padne, děti poznají tajemnou sílu a moc z práce na Božím království, a mají z toho radost. S touto mocí se už setkali v podobenství o hořčičném zrně a kvasu. Později může katecheta vyzdvihnout interpretační vodítka k podobenstvím nabízená v samotných evangeliích, zvláště výklad, který v Matoušovi následuje po podobenství. Avšak při rozhodování jak a kdy to dětem přeložit je podstatné poznamenat, že tyto výklady se chápou jako doplňky rané církve, jež nenáleží do nejstarší podoby evangelia.

Nalezená ovce

Když se probírá podobenství o ztracené ovci, mladší děti se ztotožňují s ovčí, jež se ztratila a trpí, a radují se, když ji najde pastýř, jenž je „dobrý“. Až děti starší 6 let jsou schopné pochopit, proč se ovce ztratila a trpí; že je to výsledek morálního odcizení se od pastýře.

Neodbytný přítel

je tady věrný, neodbytný přítel, jenž udělá cokoli, aby získal jídlo pro hladového turistu (Luk 11,5n).

Kontrasty v podobenstvích:

Tyto lidské typy se nám často prezentují v kontrastu: povýšený farizeus a skromný celník (Luk 18,9nn); rozumné a pošetilé panny (Mat 25,1nn); pozornost cizince k potřebám zraněného „nepřítele“ a místní obyvatelé, jež rychle projdou kolem (Luk 10,30nn).

Vinná réva

Jan 15, 1-5, 7-11

¹Já jsem pravý vinný kmen a můj Otec je vinař. ²Každou ratolest na mně, která nenese ovoce, odřezává, a každou, která nese ovoce, čistí, aby nesla ovoce ještě více. ³Vy jste už čistí tím slovem, které jsem k vám mluvil. ⁴Zůstaňte ve mně, a já (zůstanu) ve vás. Jako ratolest nemůže nést ovoce sama od sebe, nezůstane-li na kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně. ⁵Já jsem vinný kmen, vy jste ratolesti. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese mnoho ovoce, neboť beze mne nemůžete dělat nic.

⁷Zůstanete-li ve mně a zůstanou-li ve vás moje slova, můžete prosit, oč chcete, a dostanete to.

⁸Tím bude oslaven můj Otec, že ponese mnoho ovoce a osvědčíte se jako moji učedníci.

⁹Jako Otec miloval mne, tak já jsem miloval vás. Zůstaňte v mé lásce. ¹⁰Zachováte-li moje přikázání, zůstanete v mé lásce, jako jsem já zachovával přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce. ¹¹To jsem k vám mluvil, aby moje radost byla ve vás a aby se vaše radost naplnila.

1 Jan 4, 11-16

11Milovaní, když nás Bůh tak miloval, máme se i my navzájem milovat. **12**Boha nikdo nikdy nespatriil. Když se milujeme navzájem, Bůh zůstává v nás a jeho láska je v nás přivedena k dokonalosti. **13**Že zůstáváme v něm, a on v nás, poznáváme podle toho, že jsme od něho dostali jeho Ducha. **14**My jsme očití svědkové toho, že Otec poslal svého Syna jako spasitele světa. **15**Kdo vyznává, že Ježíš je Syn Boží, v tom zůstává Bůh a on v Bohu. **16**My, kteří jsme uvěřili, poznali jsme lásku, jakou má Bůh k nám. Bůh je láska; kdo zůstává v lásce, zůstává v Bohu a Bůh zůstává v něm.

Rozsévač

Mt 13,3-8

³A mluvil k nim mnoho v podobenstvích: »Jeden rozsévač vyšel rozsévat. ⁴A jak rozséval, padla některá (zrna) na okraj cesty; přiletěli ptáci a sezobali je. ⁵Jiná padla na kamenitou půdu, kde neměla mnoho prsti; hned sice vyklíčila, protože neležela v zemi hluboko, ⁶ale když vyšlo slunce, spálilo je, takže uschla, protože nezapustila kořeny. ⁷Jiná zrna zase padla do trní: trní vzešlo a udusilo je. ⁸Jiná však padla na dobrou půdu a přinesla užitek: některá stonásobný, jiná šedesátinásobný, jiná třicetinásobný.

Mk 4, 3-8

3»Slyšte! *Jeden* rozsévač vyšel rozsévat. **4**A jak rozséval, padlo některé *zrno* na okraj cesty; přiletěli ptáci a sezobali ho. **5**Jiné padlo na kamenitou půdu, kde nemělo mnoho prsti; hned sice vyklíčilo, protože neleželo v zemi hluboko, **6**ale když vyšlo slunce, spálilo ho, takže uschlo, protože nezapustilo kořeny. **7**Jiné zrno padlo do trní; trní vzešlo a udusilo ho, takže nepřineslo plody. **8**Jiné však padlo na dobrou půdu, vzešlo, rostlo a přineslo užitek: některé třicetinásobný, jiné šedesátinásobný, jiné stonásobný.« **9**A řekl: »Kdo má uši k slyšení, slyš!«

Lk 5,8; 8, 4-8

8Když to Šimon Petr viděl, padl Ježíšovi k nohám a řekl: »Pane, odejdi ode mě: jsem člověk hříšný!«

⁴Když se k Ježíšovi sešel velký zástup a z mnoha měst k němu přicházeli, promluvil v podobenství: ⁵»Jeden rozsévač vyšel rozsévat. A jak rozséval, padlo některé zrno na okraj cesty; bylo pošlapáno a ptáci ho sezobali. ⁶Jiné padlo na skálu; vzrostlo sice, ale pak uschlo, protože nemělo vláhu. ⁷Jiné zrno padlo do trní; trní vzrostlo zároveň s ním a udusilo ho. ⁸Jiné padlo na dobrou půdu; vzrostlo a přineslo stonásobný užitek.« A důrazně prohlásil: »Kdo má uši k slyšení, slyš!«

Deset družiček

Mt 25, 1-12

¹Nebeské království je podobné deseti pannám, které vzaly lampy a vyšly naproti ženichovi. ²Pět z nich bylo pošetilých a pět prozíravých. ³Pošetilé vzaly sice lampy, ale nevzaly s sebou olej, ⁴prozíravé si však vzaly s lampami také do nádobek olej. ⁵Když ženich dlouho nepřicházel, začaly všechny podřimovat a usnuly. ⁶Uprostřed noci se strhl křik: 'Ženich je tady! Jděte mu naproti!' ⁷Tu všechny ty panny vstaly a začaly si upravovat lampy. ⁸Pošetilé prosily prozíravé: 'Dejte nám trochu oleje, lampy nám dohasínají.' ⁹Ale prozíravé odpověděly: 'Nemůžeme, nestačilo by pak ani nám, ani vám, dojděte si raději k prodavačům a kupte si.' ¹⁰Jakmile však odešly nakoupit, přišel ženich a ty připravené vešly s ním na svatbu a dveře se zavřely. ¹¹Později přišly i ostatní panny a volaly: 'Pane, pane, otevři nám!' ¹²On však odpověděl: 'Amen, pravím vám: Neznám vás.'

Lk 12, 35-38

³⁵Mějte bedra přepásaná a vaše lampy ať hoří, ³⁶abyste se podobali lidem, kteří čekají na svého pána, až se vrátí ze svatby, aby mu hned otevřeli, když přijde a zatluče. ³⁷Blahoslavení služebníci, které pán při svém příchodu najde, jak bdí. Amen, pravím vám: Přepáše se, pozve je ke stolu, bude chodit od jednoho k druhému a obsluhovat je. ³⁸A když přijde po půlnoci nebo při rozednění a nalezne je tak, jsou blahoslavení.

Zj 19,9

⁹A dále mi řekl: »Zapiš to: Blaze těm, kdo jsou pozváni k Beránkově svatební hostině!« Pak ještě připojil: »To jsou pravá Boží slova.«

Milosrdný Samaritán

Lk 10, 30-37

³⁰Ježíš se ujal slova a řekl: »Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a ocitl se mezi lupiči. Ti ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. ³¹Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. ³²Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu. ³³Ale jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. ³⁴Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumara, dopravil do hostince a staral se o něho. ³⁵Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: 'Starej se o něho, a co vynaložíš navíc, já ti doplatím, až se budu vracet.' ³⁶Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se ocitl mezi lupiči?« ³⁷On odpověděl: »Ten, kdo mu prokázal milosrdenství.« A Ježíš mu řekl: »Jdi a stejně jednej i ty!«

Lk 10, 25-36

Jednou povstal jeden znalec Zákona, aby ho přivedl do úzkých, a zeptal se ho: »Mistře, co mám dělat, abych dostal věčný život?« **26** Ježíš mu řekl: »Co je psáno v Zákoně? Jak tam čteš?« **27** On odpověděl: »Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou silou i celou svou myslí, a svého bližního jako sám sebe!« **28** Řekl mu: »Správně jsi odpověděl. To dělej a budeš žít.« **29** Ale on se chtěl ospravedlnit, a proto se Ježíše zeptal: »A kdo je můj bližní?« **30** Ježíš se ujal slova a řekl: »Jeden člověk sestupoval z Jeruzaléma do Jericha a octl se mezi lupiči. Ti ho o všechno obrali, zbili, nechali napolo mrtvého a odešli. **31** Náhodou šel tou cestou nějaký kněz; viděl ho, ale vyhnul se mu. **32** Stejně i jeden levita přišel k tomu místu; viděl ho, ale vyhnul se mu. **33** Ale jeden Samaritán přišel na své cestě k němu, viděl ho a bylo mu ho líto. **34** Přistoupil k němu, nalil mu do ran oleje a vína, obvázal je, vysadil ho na svého soumaru, dopravil do hostince a staral se o něho. **35** Druhého dne vytáhl dva denáry a dal je hostinskému se slovy: 'Starej se o něho, a co vynaložíš navíc, já ti doplatím, až se budu vracet.' **36** Co myslíš, kdo z těch tří se zachoval jako bližní k tomu, který se octl mezi lupiči?«

Neodbytný přítel

Lk 11, 5-8

11 ⁵Řekl jim (dále): »Někdo z vás bude mít přítele a půjde k němu o půlnoci s prosbou: 'Příteli, půjč mi tři chleby. ⁶Právě totiž ke mně přišel můj přítel, který je na cestách, a nemám, co bych mu předložil.' ⁷On však by mu zevnitř odpověděl: 'Neobtěžuj mě! Dveře jsou už zavřeny a moje děti jsou se mnou na lůžku. Nemohu vstát a dát ti to.' ⁸Říkám vám: Když přece vstane a dá mu, tedy ne proto, že je to jeho přítel, ale pro jeho neodbytnost se zvedne a dá mu všechno, co potřebuje.

Nalezená ovce

Lk 15, 4-6

⁴»Kdo z vás, když má sto ovcí a jednu z nich ztratí, nenechá těch devětadevadesát v pustině a nepůjde za tou ztracenou, dokud ji nenajde? ⁵A když ji najde, s radostí si ji vloží na ramena. ⁶Až přijde domů, svolá své přátele i sousedy a řekne jim: 'Radujte se se mnou, protože jsem našel svou ztracenou ovci.'

Nalezená mince

Lk 15, 8-9

15 ⁸Nebo která žena, když má deset stříbrných mincí a jednu z nich ztratí, nerozsvítí svítilnu, nevymete dům a nehledá pečlivě, dokud ji nenajde? ⁹A když ji najde, svolá své přítelkyně i sousedky a řekne jim: 'Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrnou minci, kterou jsem ztratila.'

Farizeus a celník

Lk 18, 9-14a

18 ⁹Některým lidem, kteří si na sobě zakládali, že jsou spravedliví, a ostatními pohrdali, řekl toto podobenství: ¹⁰»Dva lidé šli do chrámu, aby se modlili; jeden byl farizeus a druhý celník. ¹¹Farizeus se postavil a modlil se v duchu takto: 'Bože, děkuji ti, že nejsem jako ostatní lidé: lupiči, podvodníci, cizoložníci nebo i jako tamhleten celník. ¹²Postím se dvakrát za týden, odvádím desátky ze všech svých příjmů.' ¹³Celník však zůstal stát vzadu a neodvažoval se ani pozdvihnout

oči k nebi, ale bil se v prsa a říkal: 'Bože, buď milostiv mně hříšnému!' ¹⁴Říkám vám: Celník se vrátil domů ospravedlněn, ne však farizeus. Neboť každý, kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen.«

Žalm 51

¹Sbormistru. Žalm Davidův, ²když k němu přišel prorok Nátan po jeho hříchu s Betsabou. ³Smiluj se nade mnou, Bože, pro své milosrdenství, pro své velké slitování zahlad' mou nepravost. ⁴Úplně ze mě smyj mou vinu a očisť mě od mého hříchu. ⁵Neboť já svou nepravost uznávám, můj hřích je stále přede mnou. ⁶Jen proti tobě jsem se prohřešil, spáchal jsem, co je před tebou zlé, takže se ukáže, jak je tvůj rozsudek spravedlivý, že jsi bez úhony ve svém soudu. ⁷Hle, s vinou jsem se narodil a v hříchu mě počala má matka. ⁸Hle, líbí se ti upřímné srdce, ve skrytu mě učíš moudrosti! ⁹Pokrop mě yzopem, a budu čistý, umyj mě, a budu bělejší než sníh. ¹⁰Popřej mi slyšet hlas veselí a radosti, ať zajásají kosti, které jsi zdrtil. ¹¹Odvrať svou tvář od mých hříchů a zahlad' všechny mé viny. ¹²Stvoř mi čisté srdce, Bože! Obnov ve mně ducha vytrvalosti. ¹³Neodvrhuj mě od své tváře a neodnímej mi svého svatého ducha. ¹⁴Vrať mi radost ze své ochrany a posilni mou velkodušnost. ¹⁵Bezbožné budu učit tvým cestám a hříšníci se budou obracet k tobě. ¹⁶Zbav mě, Bože, trestu za prolitou krev, Bože, můj spasiteli, ať zajásá můj jazyk nad tvou spravedlností. ¹⁷Otevři mé rty, Pane, aby má ústa zvěstovala tvou chválu. ¹⁸Vždyť nemáš zálibu v oběti, kdybych věnoval žertvu, nebyla by ti milá. ¹⁹Mou obětí, Bože, je zkroušený duch, zkroušeným a pokorným srdcem, Bože, nepohrdneš. (51:20) Pane, obšťastni Sión svou přízní, znovu zbuduj hradby Jeruzaléma. (51:21) Pak opět najdeš zalíbení v zákonitých obětech, v celopalech a žertvách, na oltář ti budou klást býčky.